

האמת העירומה

אין כמו ימי בחירות כדי לקרוא את 'אקספרס הדיבור הישיר' של דיוויד פוסטר וואלאס, המנסח החד והחכם ביותר של תחלואי החברה

אקספרס הדיבור הישיר // דיוויד פוסטר וואלאס { מאנגלית: דבי אילון } ספרית פועלים { 214 עמודים

ו בכך עכשיו כן כן עור". אלו חמש המילים הראשונות של המאמר הפותח את 'אקספרס הדיבור הישיר', הספר החדש של דיוויד פוסטר וואלאס (אם לדייק, זה לא באמת ספר חדש של וואלאס, שתלה את עצמו ב-2008. המאמרים לוקטו בידי העורכים הישראליים העושים עבודת קודש בעניין זה). חמש המילים הללו, שהן פטפוט וחזרתיות ועוצמה וערפול ותחביר ייחודי ועודפות של חברת שפע, ומסגירות, כך מיד, הן את סגנונו של וואלאס, והן את עמדתו הביקורתית כלפי התרבות הפורלרית.

רצה הגורל או המו"ל 'אקספרס הדיבור הישיר' יצא כאן בישראל בעיצומם של ימי בחירות, ימים בהם פוליטיקאים מייצרים כמות כוז של סרטונים וסלוגנים וקמפיילים, שאפשר לחשוך שפוליטיקה היא לא העבודה המרכזית שלהם. המאמר הראשון בספר, 'אפ, סימבה', הסיקר שבוע אחד בקמפיין

הבחירות של הסנטור הרפובליקני ג'ון מקיין בשנת 2000, נופל על התקופה הזו כמו המאה על טוטס חם וצחיה, והוא צריך להיות קריאת חובה מיידית בכל בית ובכל תיכון, כי כמו שוואלאס עצמו מעיד בה קדמה, "כל העניין התגלה בסופו של דבר כרלוונטי באופנים שחורגים הרבה מעבר לאדם אחד או מגזין אחד". כלומר, בניגוד למאמרים האחרים בספר - על הסרט 'כביש אבוד' של דיוויד לינץ' או על הטניסאי רוג'ר פדרר - שפונים לקהלי יעד מצומצמים יחסית, המאמר הזה אינו מיועד רק למי שמתעניין בפוליטיקה גדולתו המרכזית היא העל-זמניות שלו, שמאפ-

שרת לקרוא להציב את השם "בנט", וזו רק דוגמה, במקום "מקיין" ולראות איך זה עובד. במילותיו של וואלאס, המאמר הזה שואל "האם מישהו שמתמודד על איזשהו תפקיד עוד יכול בכלל להיות 'אמיתי' - בין אם מה שאנחנו רוצים בעצם זה משהו אמיתי או משהו אחר...". האמת היא אכן מושא החיפוש המר-כזי של וואלאס. לא האמת העיתונאית המקובלת, כמו מה היה ומתי ומי קיבל את המעטפות, אלא "האמת האמיתית": המניעים העמוקים של הדברים, הרחשים התרבותיים המפעילים אותנו כקולקטיב וכפרטים. 'אפ, סימבה' הוא מאמר מאוחר של וואלאס. הוא חף מ"איזמים" (המרור-

בים למדי במאמר המקיף על לינץ' שנכתב ב-95'), מה שהופך אותו לצלול ונגיש במיוחד, וגם לעצוב יותר, כי ככל שהעולם סביבו מתרחק יותר מהאמת עצמה; ככל שהחיפוש אחר אותנטיות נחשד בעצמו כ"חיפוש" אחר "אותנטיות" - קשה יותר לנפש כמו זו של וואלאס לשרוד. רגע השבר שלו הוא הרגע שבו הוא עצמו כבר אינו בטוח מה אמיתי, מצב של "מעין מל" חמה פנימית בין הצורך העמוק שלך להאמין והאמונה העמוקה שלך שהצורך להאמין הוא חרטא, שלא נותר עוד בשום מקום שום רכר מלבד מכירות ואנשי מכירות".

הגרסה המקורית של המאמר, שכתב וואלאס למי גזין 'רולינג סטון', הייתה כמוכן קצרה בהרבה מזו המובאת בספר, שהיא בת למעלה ממאה עמודים. וואלאס מאמין שהאמת נמצאת בפירוט, בריבוי. הן בסיפור עצמו והן בסיפור המסגרת של איך ולמה הוא מסופר, ועבור מי. כשוחזר של האמת בגרסתה המלאה, אחד הדברים שמטרידים אותו בתקשורת, ובצדק, הוא חוסר היכולת שלה להכיל את המורכבות

ג'ון מקיין בקמפיין הבחירות של שנת 2000

ואת הריבוי, כי 'הדברים הכי מסובכים היו בדרך כלל גם הדברים הכי מעניינים'. וכך, בגרסה הלא-מקור צצת, הוא יכול לדון, בין היתר, ברונאטס המוגשים ב"ריאטת הקמפיין", בלוק של העוורת האישית של גב' מקיין, ובמחול הייחודי שבו נעים אנשים כשהם מדברים יחד בסלולרי. וואלאס הוא רואה-כל ומציין כל: את הפורמליקה ואת הקלקר, את הכיסאות המי תקפלים ואת מספר המסכים במסיבת העיתונאים. הוא יודע שהאמת נמצאת בחיבור של כל אלו לכלל תמונה אחת מרובת פיקסלים, והוא אמן תיאורי חרדה: "האנונימיות מרצחת-הנשמות של מלונות רשת, את אחידות-הארעי הנוראה של החדרים: ההדפס הפרחוני הנצחי של כיסויי המיטה, ריבוי המנורות בהספק-נמוך, הציוורים האנמיים שמוברגים לקירות, הלחישה הסכיי זואידית של מנגנון האוורור..."

אבל וואלאס לא מפחד להתמודד גם עם מושגי מיינסטרים מפעילי רגש: "להתחיל לנסות לח-

שוב מה יכולה להיות המשמעות האמיתית של מושגים כמו 'שירות' ו'הקרה' ו'כבוד', לחשוב האם המילים האלה באמת מייצגות משהו". הכותבים הישראליים הצעירים נחלקים לרוב לשניים: הפטריטיים והספקנים (הספקנים אינם ציניקנים. זו טעות נפוצה. הציניקנים הם דווקא אלו שעושים שימוש בפטריטיזם לצורכי קידום עצמי). תמיד מעורר קנאה לראות איך באמריקה שתי התכונות האלו יכולות להתיישב יחד. יוצרים כמו וואלאס - או מייקל מור בתחום הקולנועי, ביל היקס בסטנדאפ, או אפילו סוזן סונטאג - ממשכים לתבוע לעצמם את הזכות להיות אמריקאים תוך שהם יוצאים נגד מה שאמריקה הפכה להיות.

הכות של וואלאס הוא בתמימות העקשנית שלו. בכך שהוא טורח להשתומם על העובדה שלרשת סיאטן אין עניין אמיתי בכך שמקיין למעשה מעוניין בפיקוח ממשלתי על התקשורת, אלא רק באיך "מילות הקרב" שלו בנושא ייערכו באופן שימשוך כמה שיותר צופים: שלתקשורת יש עניין רק בצורה של התוכן ולא בתוכן עצמו. הוא אינו תמים באמת, כמוכן, אבל הוא דואג שהשאלות החשובות, הראשוניות, יישאלו שוב ושוב. הוא תמים כמו שרק ספקן אמיתי יכול להיות, וחכם כמו שרק מישהו מצחיק מאוד יכול להיות. מעין בודריאר פוגש את לואי סייקיי. וואלאס הוא לא רק 'קולו של דור', כמו שנהגים לכנות אותו - הוא מרטיד של דור: זה שנשא על גבו, כלומר בתוך נפשו, את כל תחלואיה של התרבות הפוסט-מודרנית, ובמותו ציווה לנו להפסיק עם החרטא.

עוד 3 תרגומים של פוסטר וואלאס

ילדה עם שיער מזרר <

2011

משהו כיפי לכאורה שלא

אחזור עליו לעולם < 2012

ראיונות קצרים עם גברים

נתעבים < 2013